

Nazwa grupy zajęć: Grupa zajęć z zakresu specjalności - edukacja oraz rehabilitacji osób z niepełnosprawnością intelektualną		ECTS: 30
Wydział: Wydział Wychowania Fizycznego		Kierunek: wychowanie fizyczne
Nazwa jednostki prowadzącej grupę zajęć: Zakład Specjalnej Edukacji Fizycznej		Rok : II/III Semestr: 3, 4,5,6
Forma studiów/ rodzaj studiów: stacjonarne/niestacjonarne / studia I stopnia	Profil kształcenia: ogólnoakademicki	Status grupy zajęć: fakultatywny
Język grupy zajęć: polski	Forma zajęć: wykład / ćwiczenia	Wymiar zajęć [stacjonarne]: 390
Koordynator grupy zajęć	dr hab. Anna Zwierzchowska, prof. AWF Katowice	Sposób realizacji: Zajęcia wymagające bezpośredniego udziału nauczyciela akademickiego i studentów
Wymagania wstępne	Wiedza: Podstawowa wiedza z zakresu anatomii, fizjologii człowieka. Umiejętności: Podstawowe umiejętności z zakresu metodyki prowadzenia zajęć ruchowych. Kompetencje społeczne: Świadomość występowania potrzeby stosowania indywidualizacji wobec ucznia z niepełnosprawnością intelektualną. Poczucie konieczności nabycia wiedzy z zakresu form, metod pracy w oligofrenopedagogice	
Cele grupy zajęć	Celem grupy zajęć jest przekazanie wiedzy o niepełnosprawności intelektualnej i jej sprzężeniach, specyfice pracy z uczniem z obniżonym potencjałem intelektualnym. Zapoznanie w podstawowym zakresie ze specyfiką niepełnosprawności intelektualnej, jej wielowymiarowości (wpływ NI na funkcjonowanie dziecka w różnych sferach życia). Zapoznanie z metodami diagnozy funkcjonalnej w Pedagogice Specjalnej, wybranych metod wczesnego wspomaganie rozwoju dziecka oraz metod terapii ruchowej, metodyki nauczania ruchu i wychowania w oligofrenopedagogice, specyfiki organizacji i wykorzystania metod, form i środków dydaktycznych w zajęciach ruchowych z osobami niepełnosprawnymi z deficytami zmysłowo - ruchowymi. Przekazanie treści o roli sportu, turystyki i rekreacji osób NI Zapoznanie z praktycznymi sposobami oceny stanu funkcjonalnego dziecka z NI.	

Lp.	Efekty uczenia się Student:	Odniesienie do efektów kierunkowych	Odniesienie Charakterystyk II stopnia Polskiej Ramy Kwalifikacji
W zakresie wiedzy			
W01	Zna związek nauk biologiczno-medycznych i społecznych z naukami kultury fizycznej.	K_W01	P6S_WG
W02	Posiada elementarną znajomość budowy organizmu oraz anatomiczne, fizjologiczne, biochemiczne podstawy funkcjonowania organizmu w spoczynku i w czasie wysiłku fizycznego, w tym dotyczących narządu mowy	K_W02	P6S_WG
W03	Posiada podstawową wiedzę z zakresu nauk biologiczno-medycznych o wpływie aktywności fizycznej, stylu życia, odżywiania i czynników środowiskowych na zmiany budowy i czynności organizmu z uwzględnieniem etapów rozwoju ontogenetycznego człowieka oraz różnic dymorficznych.	K_W03	P6S_WG

W04	Zna podstawowe kryteria oceny aktywności i wydolności fizycznej oraz metodykę przeprowadzania testów wysiłkowych	K_W04	P6S_WG
W05	Posiada elementarną wiedzę dotyczącą psychospołecznych uwarunkowań funkcjonowania człowieka w życiu, w procesie edukacji i w sporcie	K_W05	P6S_WK
W06	Ma podstawową wiedzę o współczesnych zagrożeniach społecznych i rozumie ich wpływ na funkcjonowanie jednostki.	K_W06	P6S_WK
W07	Zna podstawowe metody i techniki oceny stanu psychofizycznego i motorycznego człowieka w zakresie niezbędnym dla realizacji treningu sportowego i procesu edukacji	K_W08	P6S_WG
W08	Zna i rozumie prakseologiczne podstawy procesu sportu i edukacji, zakres i sposoby przeprowadzania diagnozy, zasady operacjonalizacji celów oraz planowania pracy stosownie do wieku i poziomu zaawansowania ćwiczących	K_W10	P6S_WG
W09	Zna psychologiczne podłoże procesu uczenia się, mechanizmy funkcjonowania sfery poznawczej, sposoby diagnozowania oraz sposoby stymulowania oraz potrafi zintegrować tę wiedzę z pedagogicznymi zasadami i metodami nauczania. Zna podstawowe systemy dydaktyczne	K_W11	P6S_WK
W10	Zna podstawowe metody psychologiczne stosowane w działalności sportowej oraz w procesie edukacji	K_W12	P6S_WK
W11	Posiada wiedzę na temat komunikowania się interpersonalnego i społecznego, w tym w działalności dydaktycznej i wychowawczej oraz ich prawidłowości i zakłócania	K_W13	P6S_WK
W12	Zna i rozumie podstawowe koncepcje zdrowia, zasady promocji zdrowia i zdrowego stylu życia oraz miejsce sportu, wychowania fizycznego i edukacji zdrowotnej w tym procesie	K_W17	P6S_WK
W13	Zna możliwości stosowania ćwiczeń, środków dydaktycznych, rozwiązań organizacyjnych, form i metod w treningu sportowym i na zajęciach wychowania fizycznego, stosownie do celów, rozwoju psychofizycznego ćwiczących, warunków pracy;	K_W22	P6S_WK
W zakresie umiejętności			
U01	Potrafi dostosować sposób komunikowania się do poziomu rozwoju psychicznego i społecznego jednostki i grupy w procesie treningowym i w zajęciach kompensacyjno-korekcyjnych oraz procesie edukacji,	K_U05	P6S_UK
U02	Potrafi zastosować podstawowe metody i techniki oceny parametrów funkcjonowania organizmu, oceny budowy i postawy ciała, poziomu sprawności i wydolności fizycznej oraz interpretować wyniki	K_U06	P6S_UW
U03	Potrafi przeprowadzić diagnozę w zakresie umożliwiającym ukierunkowanie procesu treningowego i edukacyjnego oraz działań kompensacyjno-korekcyjnych stosownie do potrzeb indywidualnych i grupowych, potrafi dokonywać obserwacji sytuacji i zdarzeń pedagogicznych	K_U07	P6S_UW

U04	Potrafi zaplanować proces treningowy stosownie do wymagań wybranej dyscypliny sportu oraz dobrać odpowiednie środki i metody realizacji wytyczonych celów z uwzględnieniem wieku ćwiczących, potrzeb indywidualnych i stopnia zaawansowania	K_U09	P6S_UO
U05	Posiada umiejętność pracy z grupą, potrafi wspierać samodzielność uczestników procesu pedagogicznego, inspirować do zachowań prozdrowotnych	K_U013	P6S_UO
U06	Potrafi organizować bezpieczne zajęcia w różnych warunkach, potrafi udzielić pierwszej pomocy w miejscu wypadku	K_U15	P6S_UO
U07	Posiada specjalistyczne umiejętności (techniczne, metodyczne) w zakresie wybranych form aktywności fizycznej	K_U16	P6S_UW
U08	Posiada umiejętność przygotowania raportu pisemnego z przeprowadzonych zajęć edukacyjnych i badań laboratoryjnych	K_W18	P6S_UO
U09	Potrafi prowadzić dokumentację procesu treningowego i dydaktycznego	K_U20	P6S_UO
U10	Potrafi zaprojektować plan własnego rozwoju zawodowego	K_U24	P6S_UO
W zakresie kompetencji społecznych			
K01	Rozumie, iż bez bieżącej aktualizacji jego wiedza staje się archaiczna i mało przydatna, a w wielu przypadkach może być szkodliwa, rozumie potrzebę ciągłego dokształcania zawodowego	K_K03	P6S_KK
K02	Jest świadomy własnych ograniczeń i wie kiedy zwrócić się do specjalisty z problemami związanymi z wykonywanym zawodem trenera i nauczyciela	K_K04	P6S_KK
K03	Okazuje szacunek uczestnikom zajęć sportowych i edukacyjnych, jest przekonany że najważniejsze jest ich dobro	K_K05	P6S_KR
K04	Rozumie konieczność prowadzenia zindywidualizowanych działań pedagogicznych w stosunku do uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi	K_K06	P6S_KK
K05	Posiada zdolność współpracy w zespole na rzecz promowania sportu i zdrowego stylu życia oraz podnoszenia jakości edukacji,	K_K07	P6S_KO
K06	Jest odpowiedzialny za swoje działania i za zachowanie oraz zdrowie osób powierzonych jego opiece	K_K08	P6S_UO
	Jest przygotowany do adaptacji i działania w nowych warunkach i sytuacjach, potrafi myśleć i działać w sposób kreatywny w działalności sportowej i edukacyjnej	K_K11	P6S_KK
K07	Wykazuje dbałość o bezpieczeństwo osób uczestniczących w zajęciach sportowych i edukacyjnych, przeciwdziała zagrożeniu bezpieczeństwa innych osób nie uczestniczących bezpośrednio w zajęciach, dba o zapewnienie bezpiecznych warunków pracy	K_K15	P6S_UO
K08			
Stosowane metody dydaktyczne			
Wykład: Wykład tradycyjny, wykład z wykorzystaniem technik multimedialnych, wykład aktywny (wykorzystanie dyskusji, studiów przypadku). Ćwiczenia: Ćwiczenia aktywne z wykorzystaniem studiów przypadków, burzy mózgów, praca			

multimedialna (prowadzący), praca w grupach, ćwiczenia praktyczne.

Metody sprawdzania i kryteria oceny efektów uczenia się uzyskanych przez studentów

Metody weryfikacji efektów uczenia się: np. pisemne prace zaliczeniowe, egzaminy, obserwacja studentów i ocena ich umiejętności praktycznych.

Kryteria oceny efektów uczenia się:

2,0 – student nie osiągnął wymaganych efektów uczenia się (punktacja poniżej 50 %)

3,0 – student osiągnął efekty uczenia się w stopniu dostatecznym (51 do 60 %)

3,5 – student osiągnął efekty uczenia się w stopniu dostatecznym plus (61 do 70 %)

4,0 – student osiągnął efekty uczenia się w stopniu dobrym (71 do 80 %)

4,5 – student osiągnął efekty uczenia się w stopniu dobrym plus (81 do 90 %)

5,0 – student osiągnął efekty uczenia się w stopniu bardzo dobrym (91 do 100 %)

Treści programowe grupy zajęć		Godziny ST/NST
1.	<p>Tecniki Relaksacyjnej:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Elementy Techniki Aleksandra w relaksacji osób z niepełnosprawnością intelektualną. 2. Praktyka relaksacji poprzez oddech. 3. Masaż relaksacyjny. 4. Muzykoterapia – relaksacja dźwiękiem. 5. Choreoterapia. 6. Kinezylogia edukacyjna – metoda Dennisona. 7. Masaż relaksacyjny. 8. Koloroterapia i aromaterapii w relaksacji. 9. Bajki relaksacyjne. 10. Elementy jogi i orientalnych technik relaksacyjnych. 11. Elementy Metody Ruchu Rozwijającego Weroniki Sherborne w relaksacji osób z niepełnosprawnością intelektualną. 12. Koloroterapia w relaksacji osób z niepełnosprawnością intelektualną. 	26
2.	<p>Sport osób z niepełnosprawnością intelektualną:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. <i>Misja Olimpiad Specjalnych</i> 2. <i>Humanistyczne i biomedyczne uwarunkowania programu Olimpiad Specjalnych</i> 3. <i>Organizacja sportu osób niepełnosprawnych na Świecie</i> 4. <i>Organizacje rządowe i pozarządowe wspierające program Olimpiad Specjalnych</i> 5. Trening sportowy w poszczególnych konkurencjach programu Olimpiad Specjalnych 6. Programy Olimpiad Specjalnych 7. Sport zunifikowany 	65
3.	<p>Edukacja i Reedukacja:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Rozwój fizyczny i motoryczny osób NI z uwzględnieniem stopnia niepełnosprawności. 2. Umiejętności ruchowe osób z NI w zależności od stopnia niepełnosprawności 3. Zasady, metody, pracy w stosowane na zajęciach ruchowych z osobami NI. 4. Formy organizacji i prowadzenia zajęć ruchowych , sportowych z osobami z NI 5. Charakterystyczne cechy zajęć ruchowych z NI z uwzględnieniem kategorii wieku i stopnia niepełnosprawności. 6. Pedagogiczne metody usprawniania ruchowego. 	78
4.	<p>Gry i zabawy ruchowe w rewalidacji:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Rola zabaw i gier ruchowych w rewalidacji osób z niepełnosprawnością 	26

	<p>intelektualną</p> <ol style="list-style-type: none"> 2. Kryteria gier i zabaw ruchowych w rewalidacji osób niepełnosprawnych intelektualnie 3. Różne sposoby modyfikacji zabaw i gier ruchowych. 4. Bezpieczeństwo na zajęciach. 5. Zabawy i gry rzutne do celu i na odległość z wykorzystaniem własnoręcznie wykonanych kul (gazety, szmatki). 6. Skoki i biegi po prostej i slalomem, indywidualne i zespołowe przez własnoręcznie zrobione przeszkody. 7. Przykładowe zabawy i gry ruchowe z elementami matematyki i języka polskiego. 8. Zabawy ruchowe we dwójkę: bieganie i łapanie, ucieczka i pościg, pchanie i ciągnięcie, zręczność i zwinność, równowaga. 9. „Muzykowanie” – kształtowanie rytmu, pamięci i zdolności manualnych wykorzystując własnoręcznie zrobione instrumenty w zabawach ze śpiewem i przy muzyce. 	
5.	<p>Metody terapii ruchowej w oligofrenopedagogice:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Wybrane metody neurorozwojowe w usprawnianiu dzieci z NI: 2. (metoda Vojty-odruchowej lokomocji, metoda NDT-Bobath, metoda Castillo-Moralesa, terapia zaburzeń rozwoju integracji sensorycznej) 3. Wybrane metody terapii psychomotorycznej w usprawnianiu dzieci z NI: (metoda Knillów, metoda Peto, metoda ruchu rozwijającego Weroniki Scherborne, hipoterapia, dogoterapia) 4. Wybrane metody stymulowania poszczególnych zmysłów: 5. (sala doświadczeń świata, terapia taktylna wg Masgutowej, masaż Shantala) 6. koloroterapia) 7. Wybrane metody wspomaganie rozwoju i edukacji dzieci z NI: (kinezylogia edukacyjna wg Dennisona, metoda Dobrego Startu (MDS) Marty Bogdanowicz metoda Domana) 	26
6.	<p>Podstawy prawne w oligofrenopedagogice</p> <ol style="list-style-type: none"> 8. Podstawy zagadnień prawnych. Prawa człowieka: prawa osobiste, wolności, prawa ekonomiczne. 9. Status osoby niepełnosprawnej- tryb, zasady, procedury orzekania o niepełnosprawności. Typy i rodzaje niepełnosprawności. Status osoby niepełnosprawnej w UE. Niepełnosprawność w liczbach. Klasyfikacja ICF. 10. Karta Praw Osób Niepełnosprawnych. Pełnomocnik Rządu do Spraw Osób Niepełnosprawnych. Akty prawne ONZ. Akty prawne UE. 11. Uczeń niepełnosprawny. Kształcenie specjalne- Szkoły życia, szkoły specjalne, szkoły integracyjne. Tryb kierowania do poszczególnych placówek kształcenia. 12. System pracy dla osób z niepełnosprawnością intelektualną. Koncepcja zatrudnienia wspomaganego. Ubezłasnowolnienie w polskim systemie prawnym. 13. System wsparcia społecznego- rola instytucji: PFRON, PCPR, MOPS, DPS. Likwidacja barier 	13
7.	<p>Niewerbalne techniki komunikacji:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Definiowanie komunikacji niewerbalnej, Porównanie komunikacji werbalnej i niewerbalnej, 2. Funkcje komunikacji niewerbalnej, rodzaje przekazów niewerbalnych ,mowa ciała , dotyk , czas i przestrzeń, 3. komunikacja alternatywna definicje, metody komunikacji alternatywnej, 4. Makaton, Blissa , Piktogramy , komunikacja totalna , metoda dobrego startu , praktyczne zastosowanie niewerbalnych technik komunikacji 5. Formy komunikowania się dzieci niepełnosprawnych intelektualnie z zaburzonym rozwojem mowy: komunikacja wspomagana, niewspomagana, zależna, niezależna, ułatwiona 	26
8.	<p>Diagnostyka funkcjonalna:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Podstawowe pojęcia diagnostyki (diagnostyka ogólna i różnicowa, diagnostyka funkcjonalna). 	26

	<ol style="list-style-type: none"> 2. Znaczenie badań diagnostycznych w medycynie, kulturze fizycznej, rehabilitacji i fizjoterapii. 3. Badanie pacjenta dla potrzeb terapii: badania kliniczne (podmiotowe i przedmiotowe: ogólne i miejscowe), badania funkcjonalne (proste próby i testy funkcjonalne, ocena sprawności fizycznej, skale oceniające jakość życia, skale funkcjonalne (ADL), skale instrumentalne, testy kodowe, ocena funkcji motorycznych, ocena funkcji ręki, ocena chodu, ocena utrzymywania równowagi i postawy ciała, ocena spastyczności i bólu), badania dodatkowe (RTG, USG, TK, MRI, EMG, EKG, artroskopia, densytometria, badanie spirograficzne oraz inne badania przydatne w terapii), 4. Podstawy diagnostyki w kardiologii, ortopedii, traumatologii, neurologii. 5. Odrębności w postępowaniu diagnostycznym u dzieci. 6. Prowadzenie badań klinicznych oraz funkcjonalnych w celu oceny budowy i postawy ciała, poziomu sprawności i wydolności fizycznej na osobach z niepełnosprawnością intelektualną w placówkach socjoterapeutycznych (zajęcia wyjazdowe). 	
9.	<p>Psychologia osób niepełnosprawnych intelektualnie:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Podstawowe wartości potrzebne do prawidłowego rozwoju osób niepełnosprawnych intelektualnie i zdrowych. 2. Genetyczne i środowiskowe przyczyny upośledzenia umysłowego 3. Charakterystyka funkcjonowania poznawczego, emocjonalnego, behawioralnego osób z upośledzeniem umysłowym na poziomie: lekkim, średnim oraz ciężkim 4. Diagnoza upośledzenia umysłowego (wskazanie różnicy poglądów w tej kwestii) 5. Niebezpieczeństwa związane z diagnozą upośledzenia umysłowego (upośledzenie w stopniu lekkim) 6. Upośledzenie umysłowe w kontekście teorii plastyczności mózgu oraz preferencji sensorycznych (przykłady osób mogących być zdiagnozowanymi jako upośledzone w stopniu lekkim a funkcjonujących na ponadprzeciętnym lub genialnym poziomie intelektualnym) 7. Upośledzenia umysłowe a inne zaburzenia wczesnodziecięce 8. Sposoby i efektywność leczenia upośledzenia umysłowego 	13
10.	<p>Pedagogika osób niepełnosprawnych intelektualnie nym:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Niepełnosprawność intelektualna – pojęcie, klasyfikacja, etiologia. 2. Charakterystyka osób NI w różnym stopniu. 3. Potrzeby osób NI; Zasady postępowania edukacyjnego. 4. Rodzina osoby NI. 5. Systemy kształcenia specjalnego. 	26
11.	<p>Biomedyczne podstawy rozwoju dziecka NI</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Zdrowie jego ocena i ochrona. Miejsce i rola oligofernopedagogiki w działaniach na rzecz ochrony zdrowia. 2. Ontogeneza i jej klasyfikacje. Charakterystyka poszczególnych okresów 3. Czynniki wpływu na rozwój struktury i funkcji w organizmie 4. Defektologia -wybrane zespoły genetyczne 5. Rozwój cech morfologicznych i proporcji ciała, kinetyka i dynamika wzrastania. Konstytucja i jej klasyfikacje 6. Zaburzenia w rozwoju somatycznym, przyczyny i rodzaje. 7. Metody kontroli oceny procesów wzrastania i ich interpretacja. 8. Patologie sprzężone.Otłuszczenie, anoreksja, cukrzyca choroby cywilizacyjne wśród dzieci i młodzieży z NI. 	26
12.	Praktykaszkola specjalna 20 godz, hospitacji , 32 godz. prowadzenia	52

Forma i warunki zaliczenia grupy zajęć, w tym zasady dopuszczenia do egzaminu, zaliczenia, a także forma i warunki zaliczenia poszczególnych zajęć wchodzących w zakres danej grupy zajęć

Warunkiem zaliczenia grupy zajęć jest zaliczenie i zdanie egzaminów z przedmiotów wchodzących w zakres grupy zajęć. Warunkiem zaliczenia poszczególnych zajęć jest osiągnięcie wszystkich założonych efektów uczenia się (w minimalnym akceptowalnym stopniu – w wysokości >50%). W przypadku przedmiotów kończących się egzaminem warunkiem do jego dopuszczenia jest wcześniejsze zaliczenie przedmiotu. Egzaminy odbywają się w trakcie sesji egzaminacyjnej (zgodnie z organizacją roku) i mają formę pisemną.

Nakład pracy studenta - bilans punktów ECTS

Stacjonarne

Godziny kontaktowe z nauczycielem akademickim:

**390 godzin
razem**
156 godzin
wykładów
234 godzin
ćwiczeń

Samodzielna praca studenta:

390 godzin
razem
100 godz.
przygotowanie
do ćwiczeń
85 godz.
przygotowanie
projektów, prac
prezentacji
85 godz.
przygotowanie
do zaliczeń i
egzaminów

Wykaz literatury podstawowej i uzupełniającej, obowiązującej do zaliczenia danej grupy zajęć

Techniki relaksacyjne:

- Gardzelewska B. : Kinezylogia edukacyjna jako wsparcie dla uczniów o specjalnych potrzebach edukacyjnych, W: Terapia pedagogiczna. T. II : zagadnienia praktyczne i propozycje zajęć, Red. naukowa Ewa Małgorzata Skorek, Kraków 2004.
- Hannaford C. : Zmysłne ruchy, które doskonalą umysł, Warszawa 1998.
- Mańkowska I. : Kreowanie rozwoju dziecka : kinezylogia edukacyjna i inne nowoczesne metody terapeutyczne w praktyce, Gdynia 2005.
- Opatowiecka M. : Kinezylogia edukacja Paula Dennisona. „Remedium” 1998 nr 10.

Sport osób z NI

- Charles B., Corbin i wsp. Fitness i wellness. Kondycja, sprawność, zdrowie. Zysk i S-ka Wydawnictwo, Poznań 2007.
- Chrostek L., Łabaj M. Gry rekreacyjne – sport dla wszystkich. Zarząd Główny Towarzystwa Krzewienia Kultury Fizycznej, Warszawa 1982.
- Jasiak H., Jotan A. Leksykon sportu dla wszystkich. Krajowa Federacja Sportu dla wszystkich, Warszawa 1998.

Edukacja i Reedukacja

- Gawlik K., Walaszczyk A. (2002): Gry i zabawy w szkołach specjalnych. AWF, Katowice. ISBN 83-87478-44-X.
- Gawlik K., Zwierzchowska A. (2004): Wychowanie fizyczne dzieci i młodzieży z niepełnosprawnością intelektualną. AWF, Katowice. ISBN 83-87478-73-3.
- Twórcza kinezylogia w praktyce : propozycje dla każdego. Wybór scenariuszy i red. merytoryczna Joanna Zwoleńska, Warszawa 2004

Gry i zabawy ruchowe w rewalidacji

- Marchewka A. Wychowanie fizyczne specjalne. AWF, Kraków, 1999.
- Rokita A., Rzepa T. Bawiąc – uczę się. Piłki edukacyjne w kształceniu zintegrowanym. AWF, Wrocław.
- Literatura uzupełniająca:
- Griesbeck J. Zabawy i gry dla grup. „Jedność”, Kielce, 1999.
- Iskra J., Walaszczyk A., Juras B.. Lekkoatletyczne formy rekreacji ruchowej. Inspiracje i przykłady. AWF, Katowice, 2009.

Metody terapii w Oligofrenopedagogice

- Podstawy fizjoterapii. Wybrane metody fizjoterapii. Cz.3., Janusz Nowotny. wyd. Kasper, 2005
- Gawlik K., Zwierzchowska A.: Wychowanie Fizyczne dzieci i młodzieży z niepełnosprawnością intelektualną. AWF Katowice 2004 ,
- Integracja sensoryczna na co dzień. Maria Borkowska, Kinga Wagh. PZWL. 2010
- Literatura uzupełniająca:
- Metoda Weroniki Sherborne w terapii i wspomaganie rozwoju dziecka. Marta Bogdanowicz, Bożena Kisiel, Marta Przasnyska. Wydaw. Szkolne i Pedagogiczne, 2003.
- Metoda NDT-Bobath: poradnik dla rodziców. Maria Borkowska, Zofia Szwiling, PZWL, 2012
Metoda Dobrego Startu we wspomaganie rozwoju, edukacji i terapii zajęciowej. Marta Bogdanowicz. Wyd.Harmonia, 2014.

Podstawy prawne w oligofrenopedagogice

- Korycki S., Kuciński J., Trzeciński Z., Zaborowski J. Zarys prawa. Warszawa,2006.
- Nowe kryteria kwalifikowania do niepełnosprawności oraz procedury postępowania materiały szkoleniowe dla pracowników socjalnych., Łódź 2006.
- Akty prawne: Karta Praw Osób Niepełnosprawnych, Deklaracja Praw Osób z Upośledzeniem Umysłowym, Światowy Program Działań na rzecz Osób Niepełnosprawnych, Standardowe Zasady Wyrównywania Szans Osób Niepełnosprawnych, Ustawa o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, Uchwała w sprawie przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu osób niepełnosprawnych.
- Międzynarodowa Klasyfikacja Funkcjonowania, Niepełnosprawności i Zdrowia, przeł. Centrum Systemów Informacyjnych Ochrony Zdrowia,2009.

Niewerbalne techniki komunikacji

- Kaczmarek B.B. (red.) (2009), "Znaczenie wspomagających i alternatywnych metod komunikacji dla teorii i praktyki rehabilitacji osób z niepełnosprawnością intelektualną". [w:] Żółkowska T., Konopska L. (red.), "W kręgu niepełnosprawności - teoretyczne i praktyczne aspekty poszukiwań w pedagogice specjalnej. US, Szczecin, Wyd. Print Group.
- Kaczmarek B.B. (2011), „Godne dzieciństwo i godna starość. O konieczności planowania permanentnych oddziaływań edukacyjno-społecznych dla osób z niepełnosprawnością intelektualną”, [W:] „Kierunki edukacji i wsparcia osób z wieloraką niepełnosprawnością w biegu ich życia – teoria i praktyka”. Uniwersytet Ped. Kraków.
- Kaczmarek B.B. (2011). "Mowa i język dzieci z zespołem Downa - czynniki zakłócające".[w:] Winczura B. (red.), "Dzieci o specjalnych potrzebach komunikacyjnych. Diagnoza - edukacja - terapia. Kraków, Impuls.

Diagnoza funkcjonalna

- Nicola J. Petty. Badanie i ocena narządu ruchu. Urban&Patern. Wrocław 2010
- Kiwerski J. Rehabilitacja Medyczna. PZWL, Warszawa 2006
- Opara J. Klinimetria w neurorehabilitacji. PZWL, Warszawa 2012
- Nowotny J. Podstawy Fizjoterapii, część I, KASPER, Kraków 2000
- Florkowski A. Fizjoterapia w psychiatrii. PZWL. Warszawa 2012
- Kiwerski Kiperski. Fizjoterapia ogólna. PZWL. Warszawa 2012
- Ronikier. Diagnostyka funkcjonalna w fizjoterapii. PZWL. Warszawa 2012

Psychologia osób niepełnosprawnych intelektualnie

- Bobkowicz-Lewartowska L (2011). Niepełnosprawność intelektualna Diagnozowanie, edukacja i wychowanie. Gdańsk: Harmonia.
- Siwek S. (2006). *Upośledzenie umysłowe*. W: Borkowska A., Domańska Ł. Neuropsychologia

kliniczna dziecka. Warszawa: PWN.

- Dryden G., Vos J. (2003). Rewolucja w uczeniu. Poznań: Zysk i S-ka
- Koscielak R. (1989). Psychologiczne podstawy upośledzonych umysłowo, Warszawa: PWN.
- Lowen A. (2006) Duchowość ciała, Warszawa, Jacek Santorski i Agencja Wydawnicza.

Pedagogika osób niepełnosprawnych intelektualnie

- Minczakiewicz E. Zespół Downa. Wyd. Harmonia.
- Pisula E. Autyzm. Przyczyny, symptomy, terapia. Wyd Harmonia.
- Kielin J. Rozwój daje radość. Terapia dzieci upośledzonych umysłowo w stopniu głębokim. Wyd. GWP 2009.
- Bobrowicz-Lewartowska L. Niepełnosprawność intelektualna. Diagnozowanie, edukacja i wychowanie. Wyd. Harmonia 2011.
- Błęszyński J. Niepełnosprawność intelektualna. Wyd. Harmonia 2013.
- Dom badawczy Maison. Postrzeganie osób niepełnosprawnych intelektualnie przez społeczeństwo polskie. Warszawa 2009.
- Pisula E. Dorosłość osób z niepełnosprawnością intelektualną. Szanse i zagrożenia. PSOUU Warszawa 2008

Biomedyczne podstawy rozwoju dziecka NI

- Gawlik K., Zwierzchowska A.: Wychowanie fizyczne dzieci i młodzieży z niepełnosprawnością intelektualną. AWF, Katowice 2004, ISBN 83-87478-73-3
- Jopkiewicz, E.Suliga: Biologiczne podstawy rozwoju człowieka. WSP Kielce 1995.
- Malinowski: Norma biologiczna a rozwój somatyczny człowieka. IWZZ Warszawa 1990.
- Wolański N.: Rozwój biologiczny człowieka. Warszawa : Wydaw. Naukowe PWN, 2005
- Gawlik K., Zwierzchowska A.: Wychowanie fizyczne dzieci i młodzieży z niepełnosprawnością intelektualną. AWF, Katowice 2004, ISBN 83-87478

Wymiar, zasady i forma odbywania praktyk, w przypadku, gdy program kształcenia przewiduje praktyki

52 godzin praktyk. W ramach grupy zajęć studenci zobligowani będą do odbycia praktyk w szkole specjalnej

Forma oceny efektów uczenia się

Efekty uczenia się	Forma oceny		
	Test sprawdzający	Prezentacja/praca grupowa	Obserwacja/dyskusja dydaktyczna
W01	X		
W02	X		
W03		X	
W04			X
W05	X		X
W06	X		
W07	X		
W08		X	X
W09		X	
W10		X	
W11		X	
W12		X	
U01	X		
U02		X	

U03		X	
U04		X	
U05		X	
U06	X	X	
U07		X	
U08		X	
U09		X	
U10		X	
K01			X
K02			X
K03			X
K04			X
K05			X
K06			X
K07			X
K08			X

Efekty uczenia się	Przedmioty				
	Funkcjonalny trening oporowy	Taniec i aerobik w treningu zdrowotnym	Gry i zabawy ruchowe w treningu zdrowotnym	Aqua Fitness z elementami pływania w treningu zdrowotnym	Terenowe formy aktywności ruchowej w treningu zdrowotnym
W01					
W02					
W03	X				
W04				X	
W05		X			
W06					
W07					
W08			X	X	X
W09			X		
W10					X
W11					X
W12					X
U01					
U02					
U03	X				
U04				X	
U05		X			
U06					

U07			X		
U08			X		
U09					X
U10					X
K01					
K02	X				
K03		X		X	
K04					
K05			X		
K06					X
K07					X
K08					